

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення методичної ради
університету
_____ 2023 року,
протокол № ____ .

Перша проректорка, голова методичної ради
університету, кандидатка наук з державного
управління, доцентка

_____ Ірина КОВТУН

_____ 2023 року

м.п.

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
з навчальної дисципліни
«ПРАВОВІ ОСНОВИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ТА ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ»
для підготовки на першому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавр
за спеціальністю 081 Право
галузі знань 08 Право
за заочною формою навчання**

м. Хмельницький
2023

РОЗРОБНИК:

старший викладач кафедри
міжнародного та європейського права, доктор
філософії з права

_____ Алла КІРИК

«___» _____ 2023 року

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри міжнародного та європейського права
«20» січня 2023 року, протокол № 8

Завідувач кафедри, міжнародного та
європейського права, кандидат юридичних
наук, доцент

_____ Світлана ЛОЗІНСЬКА

«___» _____ 2023 року

Декан юридичного факультету

_____ Віктор ЗАХАРЧУК

Обліковий обсяг програми – 0,89 ум.др.арк.

ЗМІСТ

Стор.

1.	Структура вивчення навчальної дисципліни		4
	1.1.	Тематичний план навчальної дисципліни	4
	1.2.	Лекції	4
	1.3.	Семінарські заняття	6
	1.4.	Самостійна робота студентів	9
	1.5.	Індивідуальні завдання	9
	1.6.	Підсумковий контроль	10
2.	Схема нарахування балів		11
3.	Рекомендовані джерела		14
4.	Інформаційні ресурси в Інтернеті		16

1. Структура вивчення навчальної дисципліни

1.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин					
		Заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі				
Лекції	Сем. (прак.)		Лабор.	Ін.зав.	СРС		
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Розширення ЄС і поглиблення інтеграційних процесів на Схід. Східне партнерство ЄС.	16	1	-	-	-	15
2.	Історичні та політичні передумови інтеграційних процесів Україна-ЄС	10,5	1	0,5	-	-	9
3.	Угода про партнерство та співробітництво	10,5	1	0,5	-	-	9
4.	Порядок денний асоціації Україна-ЄС	10,5	1	0,5	-	-	9
5.	Угода про асоціацію України та ЄС. Етапи формування, підписання. Ратифікація Угоди про асоціацію.	10,5	1	0,5	-	-	9
6.	Інституційне забезпечення інтеграції України та ЄС	11	1	1	-	-	9
7.	Характеристика основних напрямків співпраці між Україною та ЄС в межах Угоди про асоціацію	10,5	1	0,5	-	-	9
8.	Співпраця Україна-НАТО	10,5	1	0,5	-	-	9
Всього годин:		90	8	4	-	-	78

1.2. Лекції

№ з/п	Назва і план теми	Кількість годин
1	2	3
1.	Розширення ЄС і поглиблення інтеграційних процесів на Схід. Східне партнерство ЄС.	1
1.1.	Розширення ЄС і поглиблення інтеграційних процесів на Схід.	
1.2.	Східне партнерство ЄС.	
1.3.	«Східне партнерство +»: передумови, зміст, наслідки для України.	
1.4.	Моделі координації євроінтеграційних процесів в ЄС	
1.5.	Партнерство з ЄС в умовах пандемії COVID-19 та збройного конфлікту з Російською Федерацією.	
2.	Історичні та політичні передумови інтеграційних процесів Україна-ЄС	1
2.1.	Історичні передумови інтеграційних процесів Україна-ЄС.	
2.2.	Політичні передумови інтеграційних процесів Україна-ЄС.	

2.3.	Розвиток політичних та економічних відносин з ЄС після проголошення незалежності України.	
2.4.	Вплив Російської Федерації на відносини України та ЄС.	
3.	Угода про партнерство та співробітництво	1
3.1.	Передумови укладення УПС	
3.2.	Ратифікація УПС	
3.3.	Структура та зміст УПС	
3.4.	Нормативні акти, прийняті на виконання УПС	
3.5.	Євроінтеграційні процеси в Україні протягом дії УПС.	
4.	Порядок денний асоціації Україна-ЄС	1
4.1.	Причини укладення ПДА. Політичні та економічні процеси в Україні	
4.2.	Розробка та зміст ПДА	
4.3.	Наслідки укладення ПДА	
5.	Угода про асоціацію України та ЄС. Етапи формування, підписання. Ратифікація Угоди про асоціацію.	1
5.1.	Угод про асоціацію України та ЄС. Етапи формування, підписання.	
5.2.	Ратифікація Угоди про асоціацію.	
5.3.	Правова природа та структура Угоди про асоціацію	
5.4.	Наближення законодавства України до права ЄС. Співвідношення понять гармонізація, адаптація, апроксимація, наближення	
5.5.	Законодавче наближення і пряма дія Угоди про асоціацію	
6.	Інституційне забезпечення інтеграції України та ЄС	1
6.1.	Загальна характеристика органів асоціації України-ЄС.	
6.2.	Саміт Україна-ЄС. Парламентський комітет Асоціації. Рада Асоціації	
6.3.	Повноваження Президента України в сфері євроінтеграції	
6.4.	Повноваження органів законодавчої влади в сфері євроінтеграції	
6.5.	Повноваження виконавчої влади в сфері євроінтеграції	
6.6.	Урядовий Офіс координації європейської та євроатлантичної інтеграції	
6.7.	Повноваження центральних та місцевих органів виконавчої влади в сфері євроінтеграції	
6.8.	Роль громадянського суспільства в сфері євроінтеграції	
7.	Характеристика основних напрямків співпраці між Україною та ЄС в межах Угоди про асоціацію	1
7.1.	Європейські стандарти та інструменти їх запровадження в Угоді про асоціацію	
7.2.	Поглиблена та всеохоплююча зона вільної торгівлі з ЄС: поняття та зміст	
7.3.	Доступ до ринку товарів сільського господарства та харчової промисловості ЄС. Ввізні та вивізні мита за Угодою про асоціацію	
7.4.	Тарифні квоти на ввезення товарів за Угодою про асоціацію	
7.5.	Санітарні та фітосанітарні заходи для продовольчих товарів за Угодою про асоціацію	
7.6.	Технічні бар'єри в торгівлі за Угодою про асоціацію	
7.7.	Переміщення товарів через митний кордон України та ЄС. Митні процедури в Угоді про асоціацію	
7.8.	Роль Угоди про асоціацію в реформуванні аграрного сектору економіки	
7.9.	Роль Угоди про асоціацію в реформуванні сфери державних	

7.10.	закупівель	
	Наслідки невиконання Україною Угоди про асоціацію	
8.	Співпраця Україна-НАТО	1
8.1.	НАТО як міжнародна організація безпеки. Основні завдання НАТО в сфері безпеки. Розширення НАТО.	
8.2.	Правові засади співробітництва Україна-НАТО	
8.3.	Види та наслідки співпраці України та НАТО на сучасному етапі	
8.4.	Розширення видів та форм співпраці України та НАТО.	
	Усього	8

1.3. Семінарські заняття

Семінарське заняття 1.

Тема. Історичні та політичні передумови інтеграційних процесів Україна-ЄС. Угода про партнерство та співробітництво. Порядок денний асоціації Україна-ЄС. Угода про асоціацію України та ЄС. Етапи формування, підписання. Ратифікація Угоди про асоціацію.

Питання для усного опитування та дискусії

- 1.1. Історичні та політичні передумови інтеграційних процесів Україна-ЄС.
  - 1.2. Розвиток політичних та економічних відносин з ЄС після проголошення незалежності України.
  - 1.3. Вплив Російської Федерації на відносини України та ЄС.
  - 1.4. Передумови укладення Угоди про партнерство та співробітництво
  - 1.5. Ратифікація, структура та зміст Угоди про партнерство та співробітництво
  - 1.6. Причини укладення Порядку денного асоціації Україна-ЄС (ПДА).
- Політичні та економічні процеси в Україні
- 1.7. Розробка та зміст ПДА
  - 1.8. Угод про асоціацію України та ЄС. Етапи формування, підписання.
  - 1.9. Ратифікація Угоди про асоціацію.
  - 1.10. Правова природа та структура Угоди про асоціацію
  - 1.11. Наближення законодавства України до права ЄС. Співвідношення понять гармонізація, адаптація, апроксимація, наближення
  - 1.12. Законодавче наближення і пряма дія Угоди про асоціацію

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: Європейський Союз, Угода про партнерство та співробітництво, Порядок денний асоціації Україна-ЄС, Угода про асоціацію, ратифікація, міжнародний договір, міжнародне співробітництво, європейська інтеграція, гармонізація, адаптація, апроксимація, наближення.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Першою правовою основою відносин між Україною та ЄС, яка започаткувала співробітництво з широкого кола політичних, торговельно-економічних та гуманітарних питань стала Угода про партнерство та співробітництво (УПС) від 14 червня 1994 р. (набула чинності 1 березня 1998 р.). Укладення УПС дозволило встановити регулярний двосторонній діалог між Україною та ЄС на політичному та

секторальних рівнях, впровадити впорядкований режим торгівлі між обома сторонами на основі принципів ГАТТ/СОТ, визначити пріоритети адаптації законодавства України до стандартів та норм Європейського Співтовариства (*acquis communautaire*) у визначених секторах української економіки.

Переговори між Україною та Європейським Союзом щодо укладення нової посиленої угоди на заміну Угоди про партнерство та співробітництво розпочалися у березні 2007 р. відповідно до Плану дій Україна-ЄС.

На Саміті Україна-ЄС (вересень 2008 р., м. Париж) сторони досягнули домовленості, що нова посилена угода буде називатися Угодою про асоціацію.

Підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС відбулося в два етапи.

Угода про асоціацію за своїм обсягом і тематичним охопленням є найбільшим міжнародно-правовим документом за всю історію України та найбільшим міжнародним договором з третьою країною, коли-небудь укладеним Європейським Союзом. Вона визначає якісно новий формат відносин між Україною та ЄС на принципах «політичної асоціації та економічної інтеграції» і слугує стратегічним орієнтиром системних соціально-економічних реформ в Україні. Передбачена Угодою поглиблена та всеохоплююча зона вільної торгівлі між Україною та ЄС визначатиме правову базу для вільного переміщення товарів, послуг, капіталів, частково робочої сили між Україною та ЄС, а також регуляторного наближення, спрямованого на поступове входження економіки України до спільного ринку ЄС.

1 вересня 2017 року після тривалого процесу ратифікації Угода про асоціацію між Україною та ЄС набула чинності у повному обсязі.

Семінарське заняття 2.

Тема. Інституційне забезпечення інтеграції України та ЄС. Характеристика основних напрямків співпраці між Україною та ЄС в межах Угоди про асоціацію.

Співпраця Україна-НАТО

Питання для усного опитування та дискусії

- 2.1. Саміт Україна-ЄС. Парламентський комітет Асоціації. Рада Асоціації
- 2.2. Повноваження Президента України, Верховної ради України, Кабінету Міністрів України в сфері євроінтеграції.
- 2.3. Повноваження Урядового комітету з питань європейської, євроатлантичної інтеграції, міжнародного співробітництва та регіонального розвитку в сфері євроінтеграції
- 2.4. Урядовий Офіс координації європейської та євроатлантичної інтеграції
- 2.5. Повноваження центральних та місцевих органів виконавчої влади в сфері євроінтеграції. Роль громадянського суспільства в сфері євроінтеграції
- 2.6. Поглиблена та всеохоплююча зона вільної торгівлі з ЄС: поняття та зміст
- 2.7. Доступ до ринку товарів сільського господарства та харчової промисловості ЄС. Ввізні та вивізні мита за Угодою про асоціацію. Тарифні квоти на ввезення товарів за Угодою про асоціацію
- 2.8. Санітарні та фітосанітарні заходи для продовольчих товарів за Угодою про асоціацію
- 2.9. Переміщення товарів через митний кордон України та ЄС. Митні процедури в Угоді про асоціацію
- 2.10. НАТО як міжнародна організація безпеки. Основні завдання НАТО в сфері безпеки.
- 2.11. Правові засади співробітництва Україна-НАТО. Види та наслідки співпраці України та НАТО на сучасному етапі.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: Європейський Союз, Угода про асоціацію, міжнародний договір, міжнародне співробітництво, європейська інтеграція, інституційне забезпечення співробітництва України із Європейським Союзом, адаптація законодавства, Стратегією інтеграції України до ЄС, НАТО, безпека, співробітництво, план дій.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Підписання Угоди про асоціацію ставить перед Україною нові виклики і вимагає створення та удосконалення цілісного координаційного механізму євроінтеграційної політики у системі виконавчої влади, адже попередній досвід діяльності українського уряду у сфері європейської інтеграції, засвідчив наявність проблем не тільки з виконанням узятих Україною зобов'язань, а і з ефективною організацією цієї діяльності.

Безумовно, органи державної влади України мають забезпечити добросовісне та належне виконання та застосування УА, інших міжнародних договорів у сфері європейської інтеграції відповідно до своїх повноважень та завдань. Проте враховуючи фрагментарні та хаотичні зміни у системі координації євроінтеграційної політики, що мали місце протягом останніх років, існує необхідність уточнення відповідно до діючих законів, у т.ч. з урахуванням положень Угоди про асоціацію, основних повноважень та чіткішого визначення завдань Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України у сфері європейської інтеграції та виконання Угоди. Крім того, подальший розвиток інституційного забезпечення виконання Угоди має здійснюватись виходячи з того, що механізм виконання Угоди є основною частиною інституційного механізму європейської інтеграції в цілому і становить невід'ємну частину та складову загального механізму функціонування органів влади.

Інституційний механізм співробітництва України та Європейського Союзу визначається ст. 460-470 Розділу VII («Інституційні, загальні та прикінцеві положення»), а також окремими статтями інших розділів Угоди про асоціацію. Вказаними нормами запроваджується розгалужена організаційна модель двостороннього співробітництва, яка покликана забезпечити виконання положень Угоди. Зокрема, передбачається, що спільними органами будуть саміти сторін угоди, Рада асоціації, Комітет асоціації, Парламентський комітет асоціації, Платформа громадянського суспільства. Передбачається також можливість заснування будь-якого спеціального комітету чи органу у конкретних сферах, необхідних для виконання цієї Угоди (ч.2 ст.466).

Стаття 1 Угоди про асоціацію встановлює асоціацію між Україною та ЄС і його державами членами, а також визначає цілі асоціації. Першою серед цілей асоціації визначено сприяння поступовому зближенню України та ЄС, базуючись на спільних цінностях і тісних привілейованих зв'язках, а також поглибленню участі України в політиках, програмах і агенствах ЄС. Решта цілей УА виокремлено за галузевою ознакою і стосуються таких сфер: політичний діалог та реформи: забезпечити необхідні рамки для посиленого політичного діалогу в усіх сферах спільного інтересу; зовнішня політика та безпека: сприяти, зберігати і зміцнювати мир та безпеку в регіональному та міжнародному вимірі у відповідності до принципів Статуту ООН, Гельсінського Заключного Акту ОБСЄ і цілей Паризької хартії для нової Європи; торговельно-економічна співпраця: запровадити умови для посилення економічних та торговельних відносин, які вестимуть до поступової інтеграції України до внутрішнього ринку ЄС, у тому числі завдяки створенню поглибленої і всеохопної зони вільної торгівлі, і підтримувати зусилля України щодо завершення переходу до

діючої ринкової економіки, у тому числі шляхом поступового наближення законодавства до законодавства ЄС; юстиція, свобода та безпека: посилювати співробітництво у цій сфері, з метою забезпечення верховенства права і поваги до прав людини і основоположних свобод.

Відносини між НАТО і Україною постійно розвиваються з самого моменту отримання Україною незалежності в 1991 році. Зважаючи на стратегічну позицію України як моста між Східною і Західною Європою, відносини між НАТО і Україною мають провідне значення для розбудови миру і стабільності в євроатлантичному регіоні. НАТО і Україна беруть активну участь у міжнародних операціях з підтримання миру та розв'язанні спільних проблем безпеки.

Офіційні відносини між НАТО і Україною розпочались у 1991 році, коли Україна приєдналася до Ради північноатлантичної співпраці (яка пізніше була замінена на Раду євроатлантичного партнерства), отримавши незалежність після розпаду Радянського Союзу. В 1994 році Україна стала першою країною — членом Співдружності Незалежних Держав (СНД), яка приєдналась до Партнерства заради миру (ПЗМ). Протягом 90-х років ця країна також продемонструвала своє прагнення взяти участь у забезпеченні євроатлантичної безпеки, надаючи підтримку миротворчим операціям під проводом НАТО на Балканах. 9 липня 1997 року в Мадриді український президент і глави держав і урядів НАТО підписали Хартію про Особливе партнерство між НАТО і Україною. Вона стала офіційною основою для відносин між НАТО і Україною і дала можливість державам НАТО підтвердити свою підтримку суверенітету, незалежності, територіальній цілісності, демократичному розвитку, економічного процвітання і статусу неядерної держави України, а також принципу недоторканності кордонів. Альянс вважає це ключовими чинниками стабільності і безпеки в Центральній і Східній Європі та на континенті загалом.

1.4. Самостійна робота студентів

- Скласти порівняльну таблицю інституційного забезпечення в Україні та країнах, які мають підписану Угоду про асоціацію.
- Схематично окреслити основні етапи євроінтеграційних процесів в Україні.
- Написати есе на тему: «Головні здобутки у відносинах між Україною та ЄС».
- Написати есе на тему: «Переваги та недоліки вступу України до ЄС».
- Написати есе на тему: «Співпраця Україна-НАТО»

1.5. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання передбачаються у формі рефератів-оглядів. Завдання обирається студентом на початку семестру і виконується за усталеними вимогами.

1.1.1. Основні вимоги до написання рефератів-оглядів

При виконанні індивідуального завдання необхідно взяти до уваги, що реферат (лат. *refere* – доношу, повідомляю, переказую) – це короткий переказ змісту наукової роботи, книги або вчення, оформлене у вигляді письмової публічної доповіді; доповідь на задану тему, зроблена на основі критичного огляду відповідних джерел інформації (наукових праць, літератури по темі).

Зі свого боку, реферат-огляд складається на основі декількох джерел і зіставляє різні точки зору з досліджуваного питання.

Реферат-огляд, незалежно від теми, містить визначені реквізити: титульна сторінка встановленого зразка, вступ, розділи, висновки, список використаних джерел і додатки (у разі необхідності).

Обов'язково в тексті повинні бути посилання на джерела, що були використані при написанні реферату. Посилання подаються у квадратних дужках з вказівкою номера джерела, з яким воно внесене у список використаних джерел, та сторінки (якщо подається точна цитата або числові дані), наприклад [3, с.8].

Технічні вимоги: текст має бути набраний шрифтом Times New Roman, 14 кеглем через 1,5 інтервали. Поля: верхнє – 2,0 см, нижнє – 2,0 см, лівє – 3,0 см, правє – 1,0 см. Загальний обсяг реферату-огляду – до 15 сторінок формату А4.

1.1.2. Темі рефератів-оглядів

1. Еволюція розвитку відносин Європейського Союзу та України.
2. «Східне партнерство» у відносинах Україна – ЄС.
3. Процедури та критерії вступу до Європейського Союзу (в контексті відповідності України вимогам).
4. Україна та Європейський Союз: основні напрями співпраці
5. Історичні та соціокультурні передумови європейської інтеграції України.
6. Політичні чинники європейської інтеграції України.
7. Україна на шляху до європейської інтеграції.
8. Європейська політика сусідства.
9. Значення Угоди про асоціацію з ЄС.
10. Угода про асоціацію між Україною та ЄС: основна характеристика і зміст.
11. Поняття та сутність Копенгагенських критеріїв.
12. Розширення ЄС: етапи, проблеми, досягнення.
13. Історія європейської інтеграції.
14. Інституційне забезпечення виконання Угоди про асоціацію.
15. Етапи розвитку Європейської інтеграції.
16. Наслідки невиконання Україною Угоди про асоціацію
17. Галузеве співробітництво України та ЄС.
18. Співпраця Україна-НАТО

1.6. Підсумковий контроль

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі усного заліку.

1.6.1. Питання для підсумкового контролю

1. Розширення ЄС і поглиблення інтеграційних процесів на Схід.
2. Східне партнерство ЄС.
3. Моделі координації євроінтеграційних процесів
4. Історичні передумови інтеграційних процесів Україна-ЄС.
5. Політичні передумови інтеграційних процесів Україна-ЄС.
6. Угода про партнерство та співробітництво.
7. Порядок денний асоціації Україна-ЄС.
8. Угод про асоціацію України та ЄС. Етапи формування, підписання.
9. Правова природа та структура Угоди про асоціацію.
10. Ратифікація Угоди про асоціацію.
11. Наближення законодавства України до права ЄС.
Співвідношення понять гармонізація, адаптація, апроксимація, наближення
12. Законодавче наближення і пряма дія Угоди про асоціацію
13. Загальна характеристика органів асоціації Україна-ЄС. Проблема співвідношення повноважень
14. Саміт Україна-ЄС
15. Парламентський комітет Асоціації

16. Рада Асоціації
17. Повноваження Президента України в сфері євроінтеграції
18. Повноваження Верховної ради України в сфері євроінтеграції
19. Повноваження Кабінету Міністрів України в сфері євроінтеграції
20. Повноваження Віце-прем'єр-міністра України з питань європейської та євроатлантичної інтеграції в сфері євроінтеграції
21. Повноваження Урядового комітету з питань європейської, євроатлантичної інтеграції, міжнародного співробітництва та регіонального розвитку в сфері євроінтеграції
22. Урядовий Офіс координації європейської та євроатлантичної інтеграції
23. Повноваження центральних органів виконавчої влади в сфері євроінтеграції
24. Повноваження місцевих органів виконавчої влади в сфері євроінтеграції
25. Роль громадянського суспільства в сфері євроінтеграції
26. Європейські стандарти та інструменти їх запровадження в Угоді про асоціацію
27. Модернізація української економіки за Угодою про асоціацію
28. Поглиблена та всеохоплююча зона вільної торгівлі з ЄС: поняття та зміст
29. Доступ до ринку товарів сільського господарства та харчової промисловості ЄС. Ввізні та вивізні мита за Угодою про асоціацію
30. НАТО як міжнародна організація безпеки. Основні завдання НАТО в сфері безпеки. Розширення НАТО.
31. Правові засади співробітництва Україна-НАТО
32. Види та наслідки співпраці України та НАТО на сучасному етапі
33. Розширення видів та форм співпраці України та НАТО.

1.6.2. Приклад залікового білету

1. Східне партнерство ЄС.
2. Повноваження Кабінету Міністрів України в сфері євроінтеграції
3. Правові засади співробітництва Україна-НАТО

2. Схема нарахування балів

2.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

30 балів – за результатами складання семестрового контролю	
+	
Додаткові бали	

2.1. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій з навчальної дисципліни, обчислюється у пропорційному співвідношенні кількості відвіданих лекцій і кількості лекцій, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатками 1 і 2 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова.

З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 4 лекційних занять за заочною формою навчання.

Отже, студент може набрати під час лекцій таку кількість балів:

№ з/п	Форма навчання	Кількість лекцій за планом	Кількість відвіданих лекцій			
			1	2	3	4
1.	Заочна	5	1,25	1,25	1,25	1,25

2.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час семінарських занять, обчислюється за сумою балів, здобутих під час кожного із занять, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатком 3 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова.

З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 2 семінарських заняття за заочною формою навчання. За результатами семінарського (практичного, лабораторного) заняття кожному студенту до відповідного документа обліку успішності виставляється кількість балів від 0 до 5 числом, кратним 0,5, яку він отримав протягом заняття. Критерії поточного оцінювання знань студентів наведені у п.4.3.8. Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова (затвердженого 29 травня 2017 року, протокол № 14).

2.1. Перерозподіл кількості балів в межах максимально можливої кількості балів за самостійну роботу студентів та виконання індивідуальних завдань, наведено в наступній таблиці:

№ з/п	8 тем	Номер теми								Усього балів
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8	
1.	Максимальна кількість балів за самостійну роботу	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	12
2.	Максимальна кількість балів за індивідуальне завдання	13								13

	Усього балів		25

2.5 На семестровий контроль з кожної навчальної дисципліни відводиться 30 балів. Шкала визначення балів за результатами семестрового контролю подана у табл.

Шкала
визначення балів за результатами семестрового контролю

Кількість балів за результатами семестрового контролю	Рівень знань студента	Критерії оцінювання
27 – 30	високий	Студент правильно, повно та аргументовано розкрив питання, продемонстрував вміння самостійно аналізувати теоретичний матеріал, правильно та аргументовано вирішив завдання практичного характеру, володіє термінологією і викладає матеріал чітко і логічно.
24,5 – 26,5	достатній	Студент достатньо повно розкрив суть питання, володіє термінологією, але назвав не всі риси, ознаки або види явища, процесу, інституту, теорії, категорії, проблеми, не до кінця розкрив зміст понять, допустив деякі неточності, які були виправлені ним при відповідях на додаткові питання і не вплинули на правильне розуміння змісту.
22,5 – 24		Студент у цілому розкрив суть питання, відповідає аргументовано і загалом правильно, володіє термінологією, але назвав не всі теорії, функції, риси явища, інституту, процесу, допустив декілька помилок, які не вплинули на їх правильне розуміння.
20,5 – 22	середній	Студент не до кінця розкрив основний зміст питання, деякі суттєві риси, явища, поняття. Проблеми розкрив частково, допустив певні помилки та неточності, які свідчать про його неповне розуміння сутності питання, в основному володіє термінологією.
18 – 20		Студент не до кінця розкрив зміст питання, не повністю визначив його істотні аспекти: риси, функції, види, форми тощо, допустив помилки принципового характеру, недостатньо володіє термінологією.
10,5 – 17,5	низький	Студент не достатньо розкрив зміст питання, не вміє його аналізувати і не може послідовно і логічно викласти, допустив суттєві помилки, не володіє термінологією.
0 – 10		Студент не розкрив зміст питання, не зумів його аналізувати і послідовно і логічно викласти, допустив хибні думки, не володіє термінологією.

Підсумовування балів за результатами вивчення навчальної дисципліни здійснюється після складання семестрового контролю. Семестрова оцінка з навчальної дисципліни обчислюється шляхом додавання набраних студентом балів з поточного та семестрового контролю, а також додаткових балів. Семестрова оцінка виставляється у відомості обліку успішності, індивідуальному навчальному плані та заліковій книжці студента, при чому вона не може перевищувати 100 балів.

2.6 У разі отримання за результатами вивчення навчальної дисципліни (поточного і підсумкового контролю) 34 або менше балів (оцінка F за шкалою ЄКТС) студент зобов'язаний повторно вивчити дисципліну в наступному навчальному періоді. У разі отримання за результатами вивчення навчальної дисципліни (поточного і підсумкового контролю) 35-59 балів (оцінка FX за шкалою ЄКТС) студент має право повторно пройти підсумковий контроль двічі: перший раз – перескладання викладачеві, другий раз – перескладання комісії.

2. Рекомендовані джерела

Тема 1. Розширення ЄС і поглиблення інтеграційних процесів на Схід. Східне партнерство ЄС.

1. Концепт «Європа» : Навчальний посібник / Ващенко А.В., Гаврилов В.М., Дятлов В.О., Казимір В.А., Кеда М.К., Коваленко О.О., Соломенна Т.В. Чернігів : Десна Поліграф, 2018. 296 с.
2. Палагнюк Ю. Зміст та перспективи політики Східного партнерства як зовнішньополітичної ініціативи ЄС щодо України // Державне управління та місцеве самоврядування. 2014. Вип. 2. С. 13–20.
3. Петров Р. А. Право Європейського Союзу : Навчальний посібник. К. : Істина, 2017. 384с.
4. Чумаченко О. А. Східне партнерство для України: наближення до ЄС чи підміна перспективи членства. URL: <http://www.kymu.edu.ua/vmv/v/10/11>.
5. Шіммельфенніг Ф., Зедельмаєр У. Європеїзація Центральної та Східної Європи. К. : Юніверс, 2010. 288 с.

Тема 2. Історичні та політичні передумови інтеграційних процесів Україна-ЄС

1. Дахно І. І. Право Європейського союзу : навч. посібник. / За ред. д.е.н., проф. І. І. Дахна. /І. І. Дахно, В. М. Алієва-Барановська. К. : «Центр учбової літератури», 2017. – 416 с.
2. Корнієнко, В. О. Україна в Європі і світі : електронний навчальний посібник. Вінниця :ВНТУ, 2018.
3. Палагнюк Ю. В. Політика ЄС щодо України на етапі реалізації Україною євроінтеграційної стратегії. Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу "Києво-Могилянська академія"]. Сер. : Державне управління. 2012. Т. 186, Вип. 174. С. 18-22. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchdu_2012_186_174_5.
4. Сіренко К. Ю. Євроінтеграційна політика України: позитивні і негативні аспекти. *Науковий вісник Ужгородського національного університету: зб. наук. праць. Сер. Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2018. Вип. 2, част. 3. № 22, С.65-69.
5. Яковюк І. В. Європейський Союз і Україна: еволюція взаємовідносин. Вісн. Акад. прав. наук України. 2009. №3. С. 14–28.

Тема 3. Угода про партнерство та співробітництво

1. Лаба О. В. Право Європейського Союзу та право України: теоретико-правові проблеми співвідношення та гармонізації (1991–2004 рр.) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / О. В. Лаба ; Нац. акад. внутр. справ України. К., 2005. 21 с.
2. Палагнюк Ю. В. Механізми співробітництва між Україною та ЄС відповідно до

Угоди про партнерство та співробітництво. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2013. № 6. С. 135-141. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzizvru_2013_6_27

3. Про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами. Угода, Протокол, Міжнародний документ від 14.06.1994 URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/998_012.
4. Сюр Н. В. Правова інтеграція України до Європейського Союзу : теоретико-правове дослідження : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Н. В. Сюр ; Київ. нац. ун-т внутр. справ. К., 2006. 20 с.

Тема 4. Порядок денний асоціації Україна-ЄС

1. Порядок денний асоціації Україна - ЄС для підготовки та сприяння імплементації Угоди про асоціацію від 23 листопада 2009 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_990
2. Порядок денний асоціації Україна – ЄС як частина підготовки Угоди про асоціацію. Результати громадського моніторингу у 2010-2011 роках / Укр. незалеж. центр політ. дослідж. : за заг. ред. Ю. Тищенко. К. : Агентство "Україна", 2012. 108 с.
3. Серета Т.М. Порядок денний асоціації Україна – Європейський Союз: імплементація основоположних засад в конституційне законодавство України. *Часопис Академії адвокатури України*. 2014. том 7. № 3 (24). С. 88-91.

Тема 5. Угода про асоціацію України та ЄС. Етапи формування, підписання.

Ратифікація Угоди про асоціацію.

1. Економічна складова Угоди про асоціацію між Україною та ЄС: наслідки для бізнесу, населення та державного управління URL: <http://www.eurointegration.com.ua/files/a/2/a2732e1-economic-ied.pdf>
2. Нечипорук, К. О., Щерба Р. І. Угода про асоціацію України та ЄС: процес укладення угоди та його наслідки для України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету* : серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство / голов. ред. М.М. Палінчак. Ужгород : Гельветика, 2018. Вип. 22, №Ч.3. С. 5–9.
3. *Право Європейського Союзу* : підручник / [Р. А. Петров (кер. авт. кол.), А. О. Вакуленко, Ван Елсуwege П. та ін.] ; за ред. Р. А. Петрова. Вид. 9-те, змінене і допов. Харків : Право, 2019. 442 с
4. Угода про Асоціацію між ЄС та Україною : Короткий посібник з Угоди про Асоціацію URL: http://eeas.europa.eu/archives/delegations/ukraine/documents/association_agreement_guide.pdf.
5. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. Ратифікована від 16.09.2014 № 1678-VII URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011

Тема 6. Інституційне забезпечення інтеграції України та ЄС

1. Інституційне та правове забезпечення європейської інтеграції України: виклики та завдання. К.: Фонд ім. Фрідріха Еберта, 2015. 32 с.
2. Костенко А. М. Вплив інститутів громадянського суспільства на євроінтеграційні процеси України; М-во освіти і науки України, Сум. держ. ун-т, Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. Суми : Сум. держ. ун-т, 2018. 410 с.
3. Кравчук І., Снігир О. Інституційні питання імплементації угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. *Стратегічні пріоритети*, 2012, № 1,

С. 9–17.

4. Петренко П. Д. Організація діяльності органів виконавчої влади в умовах євроінтеграції: теоретико-правовий аспект. Харків : ПромАрт, 2018. 502 с.
5. Попова Н. А., Інституційні аспекти імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. *Вісник Дніпропетровського університету*. 2016 р. № 6. с. 51-60

Тема 7. Характеристика основних напрямків співпраці між Україною та ЄС в межах Угоди про асоціацію

1. Кваша О. С., Синякова А. В. Україна та ЄС: проблеми та перспективи інтеграції в сучасних умовах. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство*.
2. Мозоль Н. Правове забезпечення євроінтеграційних процесів в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 9. С. 170-174.
3. Право Європейського Союзу : підручник / [Р. А. Петров (кер. авт. кол.), А. О. Вакулєнко, Ван Елсувєге П. та ін.]; за ред. Р. А. Петрова. Вид. 9-те, змінєне і допов. Харків : Право, 2019. 442 с.
4. Слюсарєнко Ю. А. Правові засади співробітництва України та Європейського Союзу у сфері спільної безпекової та оборонної політики. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2015. Вип. 124(1). С. 94-101. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/apmv_2015_124%281%29_12

Тема 8. Співпраця Україна-НАТО

1. Відносини Україна – НАТО. ОРГАНІЗАЦІЯ ПІВНІЧНОАТЛАНТИЧНОГО ДОГОВОРУ 2014. С. 1. URL:http://www.nato.int/cps/uk/natolive/topics_37750.htm
2. Допомога НАТО Україні. Стислий огляд. URL: http://www.ispc.org.ua/wp-content/uploads/2018/11/NATO_support_UA_2018.pdf
3. Європейська та євроатлантична інтеграція України : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М. В. Кордон. 2-ге вид. Київ: Центр учб. літ., 2010. 171 с.
4. Європейська та євроатлантична інтеграція: TRANSITION BOOK 2019 URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/17-prezentation-2019/8.2019/transition-book-final-stisnuto.pdf>
5. Ліпкевич С. Я. Правові аспекти співробітництва України з НАТО. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка"*. 2008. № 634 : Держава та армія. С. 163–172
6. Партнерство Україна-НАТО: час усвідомлення реалій, потреб і нових підходів. URL: https://razumkov.org.ua/uploads/journal/ukr/NSD131-132_2012_ukr.pdf
7. Світова та європейська інтеграція: навч. посібник. Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2008. 340 с.
8. Україна-НАТО: діагностика партнерства. Аналітична записка. URL: <http://neweurope.org.ua/wp-content/uploads/2017/12/Ukrayina-y-NATO-.Diagnostyka-partnerstva.pdf>
9. Юрчак М. 25 років співпраці: фактор НАТО у відносинах України та Європейського Союзу. *Україна–Європа–Світ*. 2016. Вип. 17. С. 50–57

4. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Глосарій термінів Європейського Союзу - <http://europa.dovidka.com.ua>
2. Офіційний сайт Європейського Союзу - <https://op.europa.eu/>

3. Офіційний вебпортал парламенту України - <http://rada.gov.ua>.
4. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України - <https://www.kmu.gov.ua/>
5. Дипломатична служба Європейського Союзу - <http://www.eeas.europa.eu/>
6. Євроінтеграційний портал - <https://eu-ua.org/uryadovyy-ofis-koordinaciyi-yevropeyskoyi-ta-yevroatlantlychnoyi-integraciyi>
7. Представництво Європейського Союзу в Україні - https://eeas.europa.eu/delegations/ukraine_uk
8. Платформа громадянського суспільства Україна-ЄС - <http://eu-ua-csp.org.ua/what-is-eu-ua-csp/>